

VOOR EXPATS IS TERUGKEREN VAAK MOEILIJKER DAN VERTREKKEN

Hoe vermijd ik een omgekeerde cultuurschok?

G. DE GEEST

Op 15 oktober vond de eerste ontmoeting plaats van de Expert Expats voor teruggekeerde expats. Uitgewekenen die na een paar jaar terugkeren naar België botsen heel vaak op een *reverse culture shock*: de reïntegratie in hun eigen land valt hen zwaarder dan de uitwijking naar het buitenland.

BENNY DEBRUYNE

“Wie naar het buitenland vertrekt, plant zijn vertrek, komt er aan als een vreemdeling en wordt geholpen door anderen. Hij is voorbereid op een aanpassingsperiode”, zegt Koen Van Der Schaege, hoofd externe relaties en publicaties van de stichting Vlamingen in de Wereld, die uitgeweken Vlamingen helpt. “Terugkomen is moeilijker. Je hebt net een deel van je leven afgesloten, maar vrienden en familie voelen

dat niet aan. In hun ogen kom je gewoon terug naar huis. En intussen heeft de ervaring in het buitenland een ander mens van je gemaakt. Die ervaringen – expats lopen over van verhalen – kun je moeilijk delen. Je kunt er een of twee keer over beginnen, maar vanaf de derde keer word je beschouwd als een opschepper.” Met het net opgerichte Expat Experts wil Vlamingen in de Wereld nu een vademecum uitwerken voor expats die terugkeren, erva-

ringsdeskundigen verenigen en zorgen voor een halfjaarlijkse ontmoeting tussen teruggekeerde uitgeweken.

Niet alleen de expats zelf, maar ook hun kinderen hebben last van deze emotionele en psychologische cultuurschok. "Goed onderwijs voor de kinderen is vaak de reden voor expats om terug te keren. Maar die kinderen moeten zich aanpassen aan een maatschappij die ze niet kennen. Opnieuw aan de slag gaan in het vertrouwde moederbedrijf kan eveneens voor aanpassingsproblemen zorgen, want zeker de hoge kaderleden moeten de vrijheid die ze in het buitenland hadden, weer opgeven."

"Voor de kinderen is het moeilijker"

Als volwassene kun je de terugkeer inschatten, zegt Ine Mortelmans, die met haar man en twee kinderen tot 2006 ruim zes jaar in Griekenland woonde omdat haar wederhelft door zijn bedrijf naar het Balkanland werd uitgestuurd. "Maar voor de kinderen is het veel moeilijker", zegt de moeder van twee kleine kinderen. "Ze wilden graag naar België komen om dichterbij hun familie te zijn. Ze keken ernaar uit. Toen ze op school probeerden contact te leggen met kinderen van hun leeftijd, bleek dat ze de aanpassing toch verkeerd hadden ingeschat. De omgeving waarin je opgroeit, heeft blijkbaar veel invloed op de manier waarop kinderen zich gedragen, veel meer dan het gezin. De mentaliteit in Griekenland is veel opener en warmer dan hier. Hier gaat het er in België veel competitiever aan toe. Zelfs op de lagere school maken sommige kinderen al vrienden omdat iemand goed is in zus of zo, en niet om de persoon."

Niet alleen de expats zelf, maar ook het land waarnaar ze terugkeren is veranderd. Van Der Schaege: "Ze begrijpen de politieke situatie niet meer en moeten

zich aanpassen aan nieuwe regels en diensten. Het eerste wat een Antwerpse expat deed toen hij na jaren terugkeerde naar zijn stad, was een toeristische rond-

leiding volgen in zijn eigen stad."

Uw terugkeer goed voorbereiden begint eigenlijk al bij uw vertrek, zegt Van Der Schaege. Zorg dat u in orde bent met alle papieren en dat u zich hebt uitgeschreven bij de gemeente. Als u in het buitenland geen Belgische werkgever heeft die sociale bijdragen blijft betalen voor u, kunt u een beroep doen op de Dienst Overzeese Sociale Zekerheid. Even belangrijk: zorg dat u in het buitenland de contacten met vrienden en familie regelmatig onderhoudt. Zo hebt u een sociaal vangnet wanneer u terugkeert. In de checklist hieronder staan nog meer tips. ©

Checklist bij terugkeer naar België

Voor u terugkeert vanuit het buitenland

- ✓ Verzamel al uw loonfiches, contracten met uw werkgever(s) en bewijzen/afschriften van uw belastingformulieren. Handig wanneer u in België voor het eerst opnieuw uw belastingaangifte moet invullen.
- ✓ Vraag aan uw buitenlandse werkgever een bewijs dat u gewerkt hebt met begin- en einddatum. Wie in het buitenland onafgebroken aan de slag was, kan zo makkelijk terug aansluiten bij de Belgische werkloosheidsuitkering.
- ✓ Verwittig uw bank in het buitenland van uw vertrek. Open online alvast een expatrekening bij een Belgische bank zodat u in België meteen (gelimiteerde) financiële handelingen kunt uitvoeren.
- ✓ Verzamel alle schoolattesten, diploma's en rapporten van de kinderen. Neem vanuit het buitenland op tijd contact op met diverse Belgische scholen in de buurt van uw nieuwe woonplaats. Informeer u over 'onthaalonderwijs' als uw kind niet voldoende Nederlands spreekt.
- ✓ Als u in het buitenland een 'lokale' ziekteverzekering hebt, vraag deze dienst dan een bewijs van aansluiting (begin- en einddatum). Vraag hen ook, voor ze de verzekering stopzetten, of er een overgangsregel bestaat zodat u te allen tijde verzekerd bent.
- ✓ Schrijf u uit op de Belgische ambassade of consulaat, en uit de gemeente waar u woonde.

Bij aankomst in België

- ✓ Onderteken de huurovereenkomst van uw appartement of huis zo snel mogelijk na aankomst en tracht de elektriciteits- en gasrekening van de vorige huurder over te nemen. Anders moet u zelf contact opnemen met deze instanties.
- ✓ Meld u aan bij de bevolkingsdienst van uw nieuwe gemeente binnen de acht dagen na uw aankomst. U hebt nodig: paspoort, bewijs van uitschrijving vorige gemeente/buitenland, uittreksel geboorteakte, uittreksel huwelijksakte/scheiding/adoptie..., rijbewijs, huur- of koopcontract van de woning in België en bewijs van inkomsten.
- ✓ Na de inschrijving in het bevolkingsregister start de procedure voor de afgifte van een nieuwe identiteitskaart met uw rijksregisternummer. Dit hebt u onder meer nodig om uw ziekteverzekering in orde te brengen. Van het ziekenfonds krijgt u dan uw SIS-kaart.
- ✓ Terug in België krijgt u opnieuw kinderbijslag, tenminste voor kinderen die niet ouder zijn dan achttien, tenzij ze voortstuderen.

Meer informatie: www.viw.be